

KUPUJTE VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
★
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

KUPUJTE VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
★
Best Advertising Medium

VOL. XXVIII.—LETO XXVIII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK) FEBRUARY 26, 1945

STEVILKA (NUMBER) 46

Rusi zavzeli važno trdnjavo v Pomeraniji

Sovjetske čete v novem velikem napadu na obkolu Nemcev v Gdansku

LONDON, ponedeljek, 26. feb. — Mogočno ruska armada, ki glasom poročil šteje 50,000 mož, je včeraj zavzela važno trdnjavo mesto Prussisch-Friedland in je poglajala svoje čelne sile v silnem napadu proti baltički obali, od katere je sedaj oddaljena samo še 60 milj.

Kot razvidno, stremlje sovjetska komanda za tem, da razdvoji Pomeranijo in obkolu na tisoče nemških čet, ki se nahajajo v Gdansku.

Cesta med Berlinom in Gdanskom presekana

Rdeča vojska je včeraj prodrla sedem milj dalje v ozemlju, polnem malih jezer, blizu poljske meje južnozapadno od mesta Chojnice, in vrgla Nemce v dolžini Milj s ceste, ki veže Berlin z Gdanskom, potem pa je udarila tri milje naprej in zavzela trg Eichfswalde.

S to operacijo so Rusi presekali prog med Berlinom, Stettinom in Gdanskom. Z adn je nemške radijske oddaje pravilo, da Nemci z veliko naglico pošiljajo rezerve na omenjeni sektor.

— Borba za Breslau

Glasom poročil iz Moskve, se borba za Breslau, glavno mesto Poljske, nadaljuje z rastočo ljutostjo.

V soboto so Rusi zavzeli 15 nadaljnjih mestnih blokov in so se nahajali samo tri milje od mesta, ki je v plamenih.

Proti-fašistična razstava v Sofiji

SOFIJA, (O.N.A.) — V Sofijski bila prirejena protifašistična razstava, na kateri so izloženi avtentični dokumenti, originalni fotografiji posnetki, izreke vseh vrst in najrazličnejša mušična orodja — kar skupaj ustvarja vtis neverjetne groze in krutosti. Razstava obkrožena več oddelkov, v katerih je izloženo vse, kar se tiče borbe proti fašizmu.

Med drugimi predmeti se nahajajo na razstavi tudi radijske postaje in prejemni aparati, katerih so se posluževali partizani in vešala, ki so se nahajala v glavnem zaporu v Sofiji. Na stotine partizanov je napravilo s to radijsko opremo, natančno kopijo zaporov, v katerih so držali ujete revolucionarje.

Natančne statistike povedo, da je bilo na Bolgarskem ubitih približno 90,000 oseb od začetka vojne sem, v času, v katerem je bila Bolgarija zaveznica Hitlerjeve Nemčije.

DRUGA PROSTA LUKA V ZEDINJENIH DRŽAVAH

WASHINGTON. — (ONA). — V New Orleansu bo tekom prihodnjih 60 dni ustanovljena druga prosta luka v Zedinjenih državah. Tudi v San Francisco in v Houstonu, Texas, je mogoče, da pride do ustanovitve prostih luk, dočim je bila ravnokar v Portu Rico. Prva ameriška prosta luka se nahaja v New Yorku, ki je imela v letu 1943 za 25 milijonov dolarjev prometa.

Zavezniki so dali Italiji skoro popolno samo-upravo

Vrnjene so ji diplomatske, upravne in zakonodajne oblasti, toda status zaveznice ji ni priznan

RIM, 25. februarja. — Zavezniška komisija je danes objavila program obsegajoč sedem točk, v smislu katerega je dobila osvobodjena Italija večjo mero samovlade, ampak objavljeni program ni priznal Italiji statusa zaveznice, kakor so zahtevali Italijani, temveč Italija ostane še nadalje "sobojevnica."

Zavezniki so Italiji obenem obljubili izdatnejšo ekonomsko pomoč. Predsednik zavezniške komisije, Harold MacMillan je izjavil, da je objavljeni program "s praktičnega stališča brezprimerno ojačil pozicijo italijanske vlade."

Program novih koncesij

MacMillan je v svoji izjavi rekel, da koncesije, ki so bile naznanjene danes, ne predstavljajo končne odločitve, temveč da tvorijo del procesa, ki se je začel pred letom in pol, ko je bilo podpisano premirje z Italijo.

Koncesije, katere je dobila Italija z danes objavljenim programom, so sledeče:

Italijanska vlada bo poslej imela moč, poslovati direktno in tajno s svojimi poslaniki in zastopniki x inozemstvu; vr-

njena ji je popolna kontrola nad vsemi zakonodajnimi oblastmi; odstranjena je vsa zavezniška kontrola nad imenovanji italijanske vlade z izjemo 10 najvišjih vojaških mest; zavezniška komisija umakne vse svoje pokrajinske zastopnike iz ozemlja, ki se nahajajo pod italijansko upravo.

Rešitev vprašanja vojnih ujetnikov zagotovljena

Objavljeni program dalje zagotavlja, da se bo izdelalo načrt, da se čim hitreje reši vprašanje italijanskih vojnih ujetnikov, ki se nahajajo v zavezniških deželah, in delo na tem, da se zopet upostavi "kulturni odnosaji" med Italijo in zavezniškimi deželami.

Vrhu tega se Italiji zagotavlja "izdatno ekonomsko pomoč" za obnovo njenega poljedelstva in industrije.

Novi grobovi

JOHN JESENOVEC

V bolnišnici v Brooklynu je v nedeljo ob 12:30 uri zjutraj umrl John Jesenovec, vdovec, star 55 let. Soproga Josephine je umrla pred štirimi leti. Doma je bil iz vsi Vrženec, fara Horjul nad Vrhniko, kjer za pušča brata Karla in dve sestri. V Ameriki se je nahajal nad 35 let. Več let je delal v opekarni v Brooklynu, zadnja leta pa pri raznih farmerjih. Tukaj za pušča sina Johna, pri kateremu je živel na R. F. D., Brunswick, O., tri hčere: Josephine Oblak, Alice Miklavčič in Jennie Jerich, 13 vnukov in brata Franka na 5812 Prosser Ave. Pogreb se bo vršil v sredo ob 9. uri zjutraj iz pogrebnega zavoda A. Grdina in sinovi, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Lovrenca in nato v družinsko grobnico na Calvary pokopališče.

JOSEPH MARKOVIČ

Danes ob 2. uri zjutraj je po dolgi bolezni umrl na svojem domu Joseph Markovič, star 72 let, stanujoč na 1376 E. 43 St. Pogreb oskrbuje Zakraskov pogrebni zavod. Podrobnosti bomo poročali jutri.

JOSEPH BURJA

V soboto dopoldne se je ponesrečil pri delu v Roundhouse New York Central železnice, ter je poškodbam v nedeljo popoldne podlegel v Glenville bolnišnici, poznani rojak Joseph Burja, star 57 let, stanujoč na 1149 E. 172 St. Pogreb oskrbuje Joseph Zele in sinovi poglobni zavod. Podrobnosti bomo poročali jutri.

NA OPERACIJI

Mrs. Mary Hlad, z 6532 Metta Ave., je v soboto srečno prestala težko operacijo. Nahaja se v Charity bolnišnici, kjer jo prijateljice lahko obiščejo. Želimo ji skorajšnjega okrevanja!

Odredbe za zaprtje zabavišč opolnoči

Danes opolnoči stopi v veljavo vladna odredba za zaprtje vseh gostiln in zabavišč in oblasti so dale razumeti, da bodo proti kršilcem nastopile z največjo odločnostjo. Edina izjema so vojaški klubi in restavracije, ki so običajno odprte vso noč, ampak v nobenem slučaju se ne sme po polnoči prodajati opojnih pijač. Splošen vtis je, da bo zapiranje gostiln in zabavišč opolnoči ostalo v veljavi do konca vojne.

JAVNA RAZPRAVA

Nocoj ob 8. uri bo govoril v Collinwood High šoli, Lawrence, E. Good. Predmet razprave bo "What Will Be the Role of Russia in the Post-War World?" (Kakšna bo vloga Rusije v po-vojnem svetu?) To bo prvo izmed 20 javnih razprav, ki se jih bo širom mesta priredilo pod pokroviteljstvom šolskega odbora s sodelovanjem odbora Greater Cleveland Council of World Affairs. Vstopnina je prosta in vabi se občinstvo v splošnem, da se razprave udeležijo.

Naši fantje-vojaki

Dne 27. februarja bo odšel k vojakom Ernest Kovačič, najmlajši sin Mrs. Kovačič, 21253 Miller Ave. Pred leti je bil Ernie eden naših najboljših raznašalcev v Euclidu.

Od Rusov osvobojeni Amerikanci so doma

WASHINGTON, 24. februarja. — V Washington je danes dospelo osem ameriških častnikov, ki so bili osvobojeni na Poljskem, kjer so se nahajali kot vojni ujetniki, ko je Rdeča vojska pregnala Nemce iz Poljske. Prizadeti častniki so se nahajali v ujetniškem taboru v Schubin, kamor so sovjetski tanki vdrli 22. januarja.

Polet iz Moskve v Washington je bil narejen v rekordnem času; trajal je samo 56 ur in 9 minut.

Chase Brass Co.

zgradi novo tovarno; bo stala \$9,800,000

V soboto je vladna korporacija Defense Plant Co. naznanila, da bo Chase Brass & Copper Co. v Euclidu takoj začela graditi novo veliko tovarno, ki bo veljala \$9,800,000.

Nova tovarna bo povečala produkcijo omenjene družbe, ki dela izključno na vojnih naročilih, za 33 procentov, in pričakuje se, da bo tovarna v septembru že v obratu. Pričakuje se, da bo družba najela 800 do 1,000 več mož, čim bo nova tovarna izgotovljena.

Uradniki Defense Plant korporacije izjavljajo, da bo vladna investicija v obrat Chase Brass & Copper Co. z dogotovitvijo nove tovarne narasla na 30 milijonov dolarjev.

Egiptovski premier umorjen po napovedi vojne osišču

KAIRO, Egipt, 24. feb. — Danes je bil v parlamentu ustrelen egiptovski premier Agmed Maher, ki je baš prečital izjavo, s katero je Egipt napovedal vojno Nemčiji in Japonski.

Ko je premier po prečitjanju deklaracije kralja Farauka zapustil zbornico, so počili trije strelci. Atentator je bil takoj aretiran.

Umrl pol ure po atentatu

Premier je bil od vseh treh krogel zadet v trebuh in je izdihnil čez pol ure.

Priče izjavljajo, da je atentator neki 22-letni moški, ki je član neke ekstremistične stranke. Nekateri pravijo, da je odvetnik. Njegovo ime ni bilo objavljeno.

Umor baje nima zveze z deklaracijo vojne

Vlada je podala izjavo, da se atentatorja smatra za simpatizirajočega osišča, da pa se razume, da zločin ni imel zveze z deklaracijo vojne Nemčiji in Japonski od strani Egipta.

Ahmed Maher je bil vodja Saadist stranke, ki je pretekli mesec z veliko večino zmagala pri volitvah. Po volitvah je pokojni premier formiral koalicijsko vlado.

KLUB "LJUBLJANA"

Redna mesečna seja kluba "Ljubljana" se bo vršila v torek, ob 8. uri zvečer v Slovenskem društvenem domu na Reher Ave. Članstvo se vabi na polnoštevno udeležbo.

Kupujte vojne bonde in vojno-varčne valne znamke, da bo čimprej poraženo osišče in vse, kar ono predstavlja!

Dueren je padel; Amerikanci samo 15 milj od mesta Koelna

Hitler si je dal "predelati" obraz, trdi poročilo

STOCKHOLM. — (ONA). — Najnovejša in tudi najbolj fantastična vest o Hitlerju je ta, da je poskusil zdaj odvrniti grožnjo mu kazni s strani zaveznikov s tem, da se je podvrgel delikatni operaciji, da postane vsaj na zunaj podoben svojim največjim žrtvam — Židom.

To fantastično vest je objavil nedavno švedski časopis Afton Tidningen v Stockholmu, češ, da jo je prinesla s seboj neka žena, ki je pribežala iz Nemčije. Pri-povedovala je, da sama ne verjame tem vestem, pač pa baje mnogo Nemcev smatra, da so resnične.

Te govornice zatrjujejo, da je "Fuhrer" v to svrhu izpustil iz koncentracijskega taborišča specialista za to vrsto operacije, nekega zdravnika po imenu dr. Cohn, kateremu se je potem baje tudi posrečilo, da spremeni njegov nos tako, da je čisto židovski. Nova Hitlerjeva lica so zaokrožena, a preko čela mu je potegnjena dolga brazgotina.

Za plačilo za uspešno operacijo je dal Hitler baje takoj po operaciji usmrtiti tega svojega zdravnika. To iz razloga, ki je zelo razumljivo, da bi bil dr. Cohn, dokler bi bil živ, predmet skrbi prenovljenemu firerju.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Black Diamond, Wash. — Dne 17. februarja je tukaj umrl Louis Breznik, star 83 let in doma iz vasi Luče na Štajerskem. V tej okolici je živel okrog 40 let.

Cheswick, Pa. — Dne 13. februarja je naglo umrla Frances Jerich. Zapušča pet sinov (drugo poročilo pravi, da tri-ured.), hčer, več vnukov in dva brata (enega v Californiji). — Stevu Bogdanoviču je zgorela hiša in s hišo vred je zgorel tudi on. Bil je hrvaške narodnosti in tukaj ni imel sorodnikov. — Domov na dopust je prišel Ernie Božič.

Ambridge, Pa. — Dne 14. februarja je naglo umrl radi vnetja možganske mrene Frank Rosenberger, star 58 let, doma iz vasi Gornje Lakove pri Šmihelu na Dolenjskem. Zapušča ženo, hčer, sina in brata, v starem kraju pa mater in dve sestri, ako še žive.

BORBA ZA MANILO KONČANA; 12.000 JAPONCEV UBITIH

MANILA, 24. februarja. — Včeraj je bila vsa Manila osvobodjena. Borba za glavno mesto Filipinskega otočja je trajala tri tedne. Med razvalinami mesta leži najmanj 12,000 Japoncev, ki so padli v fanatičnem odporu, s katerim so nadaljevali do zadnjega, dasiravno so vedeli, da končnega rezultata ne morejo spremeniti, ker so bili od vseh strani odrezani in popolnoma obkoljeni.

Ameriška ofenziva v Nemčiji porušila vse večje vodne ovire pred Reno; 24 drugih mest padlo

PARIZ, ponedeljek, 26. februarja. — Mogočna ofenziva treh ameriških armad je včeraj prodrla sedem milj zapadno od reke Roer in stoji samo še 16 milj od velikega nemškega mesta Koelna. Tekom dneva so ameriške čete zavzele mesto Duren in 24 drugih manjših mest in trgov. Poročila s fronte pravijo, da nemški odpor vidno postaja šibkejši.

Ameriške armade so po zdrobitvi Siegfriedove linije prekorale vse večje vodne ovire zapadno od Rene, kajti tretja ameriška armada, ki prodira 60 milj južno od Porenja, je udarila preko reke Pruem in podi Nemce, ki se umikajo pred njo v neredu.

Naciji sodijo, da je v ofenzivi 600,000 Amerikancev

Preko reke Roer siplje ameriška komanda brez prestanka nadaljne tanke, težko artilerijo in pehotne edinice. Ameriške čete so vdor skozi nemško linijo razširile na 28 milj in drvi-jo z rastočo silo proti reki Erf, kjer ima sovražnik zadnjo obrambno črto zapadno od Rene.

Neka nemška radijska oddaja je izjavila, da je gen. Eisenhower najbrže vrgel v ofenzivo na reki Roer okoli 600,000 mož, medtem ko se iz Berlina poroča, da so Nemci v brezupnem poizkusu, da bi ustavili ameriški naval, dinamitirali jezo in iznova poplavalili dolino omenjene reke.

Opasnost za Koeln, veliko industrijsko mesto v Porenju, ki šteje 800,000 prebivalcev, se večja od ure do ure, medtem ko čete prve in devete ameriške armade prodirajo po veliki moderni cesti, katere Hitler ni zgradil za obrambo, temveč za ofenzivno nemške vojske proti zapadu.

Berlin bombardiran šesto zaporedno noč

LONDON, ponedeljek, 26. februarja. — Včeraj je 5,000 zavezniških letal bombardiralo železniške, zrakoplovne, tankovne in industrijske tarče v zapadni Nemčiji, medtem ko je bil Berlin šesto zaporedno noč bombardiran od britskih letal, ki so deževala dvetonske "blockbuster" bombe na nemško prestolico.

ROOSEVELT VZEL ODDIH PRED POVRATKOM V U. S.

RIM, 25. februarja. — Msgr. Walter Carroll iz Pittsburgha, ki je ameriški ataše vatican-skega državnega tajništva, je danes izjavil, da je iz nekega ameriškega vira zvedel, da si je predsednik Roosevelt vzel "od-dih", predno se vrne s konference "Velikih treh", in da ni čul ničesar o tem, da bi bil predsednik bolan. (V Beli Hiši je bilo snoči rečeno, da vse informacije, ki so na razpolago, javljajo, da se predsednik nahaja v "izvrstnem zdravstvenem stanju.")

Informacije o dohodninskem davku

WASHINGTON. — Joseph D. Numan Jr., Commissioner of Internal Revenue, je podal naslednjo izjavo v odgovor na številna vprašanja glede novih določb zakona o dohodninskem davku posameznikov, tičočih se odbitkov za poročene moške in žene, ter dohodninskem davku nedoraslih.

Odbitki za poročene moške in žene

Novi zakon določa, da mora-ta mož in žena, ki vpošljeta svoje "return" separatno, vzeti vsak svoje lastne odbitke na svojih tiskovinah. Oba odbitka je mogoče zahtevati na eni sami poli le takrat, če a) oddasta svoj "return" skupaj, na eni sami tiskovini, in b), ako eden od njih nima takih dohodkov, da bi bili davkom podvrženi in je kljub temu neodvisen od kate-regakoli drugega davkoplače-valca. Ako gre za člane naših oboroženih sil, je treba pomisliti na to, da davčni zakoni pri plačah za aktivno vojaško službo ne vpoštevajo prvih \$1,500 izplačanih v enem letu vojakom v službi. Posledica tega je, da večina naših vojakov nima dohodkov, ki bi spadali pod davčno obvezo, tako da torej more-jo njih žene zahtevati zase njih odbitke.

Dohodki nedoraslih

Novi zakon zahteva, da je treba smatrati zaslužek otrok kot njihova lastnina, ne pa kot lastnina njihovih staršev, v kolikor gre za dohodninski davek. Posledica tega je, da morajo nedorasli, ki so zaslužili lani \$500 ali več, izpolniti in oddati svoje "Income Tax Returns", ravno tako kot vsi odrasli. Seveda staršem radi tegč ni treba več prijaviti v svojih lastnih dohodkih zaslužka svojih otrok.

Dohodki izpod \$500

Osebe, ki lani niso dosegle zaslužka \$500, niso dolžne poslati svoj "Income Tax Return", toda v mnogih slučajih bo dobro zanje, ako jih bodo vseeno vposlali. V slučaju samca, ki je zaslužil manj kot \$500, od katerih pa mu je bilo odtrgano nekaj za davek, bo prinesla "Income Tax Return" povratek vsega odtrganega zneska. V slučaju poročenca, ki je zaslužil manj kot \$500, in ne glede na to, ali je bilo nekaj odtrgano za davke ali ne, pa je nasvetovati, da vpošljete o-ba skupen ali kombiniran re-tur (s soprogom ali soprogo), tako da bosta deležna vseh u-godnosti svojih odbitkov."

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Mirko G. Kuhel:

Slovenija v borbi za svobodo

Za slovenske Amerikance je važno, da točno razumevajo politično vlogo, ki jo v osvobodilnem gibanju Slovenije igra Osvobodilna fronta in pa politična stranka, ki je povzela prve korake za njeno organiziranje—namreč komunistična stranka. Zlasti je to važno radi dejstva, da nasprotniki osvobodilnega gibanja v Sloveniji in v Ameriki stalno begajo slovensko javnost o strahotah "komunistov," medtem ko pravi komunisti tvorijo zelo majhen odstotek članstva Osvobodilne fronte in še ti ne propagirajo med slovenskim narodom nikakih gospodarskih, socialnih ali političnih sprememb, ki bi bile komunističnega značaja.

O predmetnem vprašanju je dobil SANSov častni predsednik LOUIS ADAMIČ zelo točne in zanesljive informacije iz Slovenije, iz nevtrálnih virov—ter jih izročil SANSu, da jih uporablja za slovensko javnost v Ameriki. Na podlagi teh informacij, katere smatramo absolutno zanesljive, bomo od časa do časa v listih razpravljali o političnem, gospodarskem, socialnem, zdravstvenem in verskem obličju Osvobodilne fronte in o njenih dosedanjih uspehih za politično, kulturno in ekonomsko svobodo slovenskega naroda. Te razprave bodo prikazale pravo sliko o situaciji v naši stari domovini ter o stališču, ki ga namram osvobodilnemu gibanju zavzema slovenski narod.

I.

PRICETEK OSVOBODILNE FRONTE

Par tednov po nemški in italijanski invaziji Slovenije je bil sklican v Ljubljani sestanek vseh glavnih voditeljev slovenskih političnih strank v namenu, da se organizira enotna slovenska fronta za aktivno borbo in odpor proti sovražniku. Sklicala ga je komunistična stranka, katero je že leta 1924 jugoslovanska vlada prepovedala, a katere se je od tedaj naprej spremenila v podtalno organizacijo. Ob razsulu Jugoslavije je to bila edina organizirana skupina, ki je lahko nadaljevala svoje podtalno gibanje in ki je bila prilično spretna in dobro pripravljena, da nudi vsa sredstva, skušnje in vodstvo za borbeni odpor proti naci-fašizmu kot domači reakciji, katere je ob najhujši uri svojega naroda pozabila na narod ter je bila pripravljena služiti najprej Italijanom, potem pa Nemcem, kot je v preteklosti služila političnim in gospodarskim interesom jugoslovanske čaršije. Tega sestanka so se udeležili zastopniki vseh slovenskih strank, v glavnem pa posamezni zavedni narodnjaki, ki so izgubili vsako nadaljno zaupanje v vodstvo starih, priznanih strank.

Mnogo voditeljev glavnih političnih strank, zlasti Slovenske ljudske stranke, je takoj ob invaziji pobegnilo v inozemstvo, nekateri pa še prej. Med te spadata dr. Ljode Kuhar in Franc Gabrovšek, koja je stranka deset dni pred invazijo poslala v London, da med vojno ščitita interese svoje stranke ter ji pripomoreta s pomočjo slovenskih ministrov (Mihe Kreka in Franca Snoja) do prvotnega mesta.

Na sestanku 27. aprila 1941 je bila ustanovljena enotna osvobodilna fronta, v katero so korporativno pristopile poleg komunistične stranke še Krščansko socialistična stranka, katoliške obrtne zadruge, Slovenski Sokol, Socialistična stranka, Kmetiska stranka, Samostojna demokratska stranka, Zveza slovenskih fantov in deklet, frakcije manjših političnih skupin, kakor tudi posamezniki iz Slovenske ljudske stranke in drugih klerikalnih organizacij.

Komunistična stranka je že dolgo časa slutila, da se v Berchtesgadu kuha nekaj nevarnega za Slovenijo in slovenski narod, saj je imela dobro priliko zasledovati razvoj nazijske oblasti v sosednji Avstriji in v demokratični Čehoslovaki. Že večkrat prej je skušala organizirati vse politične in kulturne elemente v enotno fronto, toda odziva ni bilo nikoli. Stranke in njih voditelji so s sumnjivo odklanjali vsa taka vabila, češ, da dišijo po—Moskvi. Invazija pa je takoj pokazala, kako slepi so bili ti narodni voditelji in kako tragična je bila njihova vera v moč jugoslovanske vojske. (V Ameriki je Louis Adamič že leta 1938 skušal zainteresirati naše podporne organizacije, da

PROGRESIVNE SLOVENSKE AMERIKE

PROGRESSIVE SLOVENE WOMEN OF AMERICA
Ustanovljene dne 4. februarja, 1934. Inkorporirane dne 27. junija, 1938.

GLAVNI STAN V CLEVELANDU, OHIO

GLAVNI ODBOR PROGRESIVNIH SLOVENCE
New Supreme Board Members of Prog. Slovenke
1942—1945

PREDSEDNICA: Paula Kline
PODPREDSEDNICA: Agnes Zalokar
TAJNICA: Josie Zakrajsek, 7603 Cornelia Ave.
BLAGAJNICA: Cecelia Subelj
ZAPISNIKARICA: Eva Coff
NADZORNIC: Mary Zakrajsek, Augusta
Franceskin, Eleanore Kline
PROSVETNI ODBOR: Nezika Kalan, Frances
Gorshe, Edith Coff

UREDNIKA: Mary Ivanusch, R.F.D. 1, Chardon, O.

Zena, izkoristi
pridobljeno
svobodo pravil-
no in korakaj
z duhom časa
naprej!

EDEN NAŠIH PEREČIH PROBLEMOV NAŠEGA ČASA

Človek v mestu pozna svojo stran življenja in kmet na deželi zopet svojo. Dobro in potrebno pa je, da vesta več eden o drugem in o težkočah in problemih, ki jih imata pač oba.

Pri nakupovanju hrane, obleke, pohištva, itd., ne premišljujemo posebno veliko, odkod je prišlo, pod kakšnimi razmerami se prideluje in kakšne so naravne zaloge surovin, odkod izvira in se izdeluje vse, kar potrebujemo za življenjski standard, kakršnega imamo danes.

bi preskrbele sredstva za preselitev v Ameriko vsaj glavne slovenske književnike, skladatelje in druge kulturne delavce ter jih tako rešile preteče nevarnosti, domovini pa ohranile njeno kulturno bogastvo. Dasi ko se nekatere organizacije strinjale z predlogom, niso bili povzeti nobeni konkretni koraki in načrt je umrl. Danes je večina teh kulturnih elementov aktivna v Osvobodilni fronti.)

Postopanje sovražnika in nečloveško ravnanje z vsemi intelektualci in preprostim narodno-zavednim ljudstvom pa je pognalo vse zdrave slovenske elemente v Osvobodilno fronto, vzlic dejstvu, da je vsaj spočetka v večini bila pod vodstvom komunistov, ki so odločno zahtevali **aktivni odpor** proti zatiralcu. Voditelji Slovenske ljudske stranke, kolikor jih je še ostalo doma, pa so bili pripravljeni pridružiti se Osvobodilni fronti le, če bi vodstvo gibanja bilo v njihovih rokah ter če bi nova organizacija nastopala proti okupatorju le s **pasivnim odporom**. Ti pogoji niso bili sprejeti in eventualno so ti ljudje pričeli zastavljati razvoj osvobodilnega gibanja, kasneje pa sodelovati z Italijani in Nemci, da "... rešijo Slovenijo pred bolševiki in komunisti."

ODPOR

Osvobodilna fronta je pričela odpor proti sovražniku takoj. Iz zased so slabo oborožene skupine napadale italijanske in nemške vojake, jim pobirale orožje, amunicijo, obleko in druge potrebščine in zopet izginile v "hosto." Tak je bil pričetek partizanstva. Že meseca julija 1941 čitamo o velikih spopadih med slovenskimi gerilci in Nemci in Italijani in o velikih sabotajah na železniških progah, cestah, mostovih in važnih napravah v manjših mestih in vaseh. Dokler je imela Nemčija le eno fronto—v severni Afriki—je bila vsaka misel na kak večji odpor proti sovražniku v Sloveniji navaden samomor. Vodstvo Osvobodilne fronte se je tega dobro zavedalo in je bilo skrajno previdno. Čim pa je Hitler napadel slovensko Rusijo in potegnil mnogo svojih divizij iz Jugoslavije na rusko fronto, je zaplamtela gerilska vojna tudi v Sloveniji in drugih delih Jugoslavije. Tu je bila prilika za Jugoslovane, da nudijo izdatno pomoč zaveznikom v Afriki in Rusiji s tem, da sabotirajo prevažanje nemških vojaških zalog in mostov ter tako zadržijo čim več nemške in italijanske vojske na Balkanu. Rezultat aktivnega odpora v Jugoslaviji je pripomogel do velikega poraza afrikankega korpusa v Egiptu in severni Afriki, Rusiji pa je nudil dragocene tedne in mesece za pripravo ofenzive proti nemškemu Wehrmachtu.

V slovenskem narodu se je zbudila slovenska duša, ki je cela stoletja samo sanjala o "majki Slavi"; sedaj pa se je z velikim zaupanjem zarila v zarjo svobode—proti vzhodu—proti materi vsega slovanstva—Rusiji. In slovenski slavofili, ki so sedaj čakali tisti trenutek, ko je napočila ura za boj za življenje ali smrt, za svobodo ali sužnost, za smrtni udarec sovražniku, uničevalcu in raznarodovalcu slovanstva—**germanizmu**—so pozabili na vse materialne razlike svojih političnih smernic in se pridružili Osvobodilni fronti. Uvideli so, da obstajata samo dve poti: boj proti Hitlerju, ali boj za Hitlerja. **Srednje poti ni bilo nobene.**

sto milijonov akrov zemlje, ki je res še v prvovrstnem produktivnem stanju, tedaj boste spoznali, da stojimo pred velikanskim problemom, katerega se bo treba lotiti resno in iskreno, ne le s strani kmečkega, temveč tudi mestnega prebivalstva in oblasti, ker leži blagostanje cele dežele v pravilni rešitvi istega.

Gotovo boste vprašali: Kako vendar je prišlo do tega v primeroma tako kratki dobi? — Odgovor je enostaven.

Ko je prišel beli človek v posest te velike in bogate dežele, je v svoji podjetnosti in kajpa da tudi v želji po hitri obogatitvi, kar hlatal po njenih naravnih zakladih. Majhno številno ljudi je obdelovalo veliko število akrov in ker je bilo več zemlje, kot delovnih rok, se torej ni nihče brigal, niti se ni mogel brigati za skrbno in varno obdelavo zemlje, kakršne se je držal skozi stoletja kmet po drugih delih sveta, kjer je veliko lačnih ust in malo te dragocene stvari, kateri pravimo — zemlja. Tudi niso tedaj in ne morejo danes pravilno gnati toliko akrov zemlje, kolikor jo obdelujejo, ker ne drži nobena kmetija sorazmerno dovolj glav živine.

Zemlja ima pa mnogo lastnosti in skrivnosti, katerih ameriški kmetovalec do zadnjih časov ni poznal, oziroma se jih ni zavedal, ker je bil glavni motiv poljedelstva, pridelaj čim več in čimhitreje, neoziraje se kakšne posledice ima to na zemeljsko rodovitnost.

Da se drži zemeljska plast skupaj, da je rodovitna in rahla, ji mora biti dodana, oziroma povrnjena vedno količina rastlinskih in drugih snovi, od katerih je kajpada navadni hlevski gnoj na prvem mestu. Tega pravila so se zavedali in držali naši slovenski kmetje in so vzlic navidezni "zaostalo-sti" ohranili našo zemljo rodovito skozi stoletja. Tukaj so pa mnogi večaki zmotno menili, da jim bodo umetna gnojila držala zemljo v večni produktivnosti potem, ko so oropali naravnih snovi. Računali so pa brez krčmarja in danes se te vrste brezvestno ravnanje z zemljo grdo maščuje. Kot posledica je konservacija zemlje danes predmet resnih razprav po vseh časopisih, revijah, pri vladnih odborih in tudi pri dalekovidnih mestnih oblastih.

Zavest, da odvisi bodočnost in civilizacija vsakega naroda od produktivnosti njegove zemlje, od količine njenih naravnih zakladov, prodira polagoma pri ljudeh, ki jim je bilo včasih vse to deveta briga.

Danes čitate članke, ki se bavijo z vsakovrstnimi teorijami, kako preprečiti, da dež in nalivi ne bodo izpirali zemlje. Eksperti svetujejo, da se njive po bregovih in hribovitih krajih plujijo počez mesto vzdolž, da se naj ne sadi na take kraje velikih polj pridelkov, katere je treba okopavati,

pač pa se naj poseje vmes kraje sena in detelje, kar bo zadrževalo izpiranje. Svetuje se tudi umetne meje ali terase med raznimi njivami, skratka, priporoča se stvari, katere je praktičiral naš in sploh evropski kmet že stoletja po skušnjah pridobljenih in podedovanih od dedov in pradedov, ki so zemljo ne le poznali, temveč ljubili ter imeli v nji takorekoč svoje korenine, svoje srce.

Dalje posvečamo zadnji čas tudi veliko pozornost zemeljskim glistam. Prišli smo do zaključka, da te živalice niso kar tako slučajno v zemlji, temveč, da opravljajo v nji zelo, zelo važen posel. Tako spravljajo na primer na površje zemlje tone in tone apna in drugih kemičnih snovi iz nižjih zemeljskih plasti, delajo v nji luknjice, skozi katere dobiva voda in zrak in opravljajo sploh dela, o katerih nismo niti slutili.

Tudi razne bakterije, ki so nevidne očesu, igrajo pri rodovitnosti zemlje zelo veliko vlogo.

Kjer se pa leto za letom uporablja le umetna gnojila, brez dodatka hlevskega gnoja in rastlinskih snovi, tam ni danes niti sledu o glistah, niti o raznih potrebnih bakterijah, ker jih je umetni gnoj uničil. Taka zemlja postane enostavno mrtva! Ničesar ji ne daje življenja, ničesar je nima vezati skupaj in tako je enostavno prepuščena na milost vetrovom in nalivom, ki jo odnašajo proč po mili volji, puščajoč gola, nerodovita tla, kjer niti plevel ne more več rasti.

O slabih in dobrih straneh našega kmetijstva, bi se dalo še mnogo pisati, toda naj za sedaj zadostuje. Delno smo napisali današnji članek o tem predmetu iz prepričanja, da je razumno pojmovanje položaja važna za bodoči razvoj in napredek naše nove domovine, delno pa zato, ker ne bi želeli, da bi po doseženi osvoboditvi in končani vojni našo staro domovino poplavilo take vrste "moderno" kmetovanje, ki bi oropalo njena brda, gore in doline njih lepote in rodovitnosti v kratkem razdobju nekaj let, kar so ohranili naši pradedje v rodovitnem stanju skozi toliko stoletij.

Ni vse zlato, kar se sveti in tudi pretirana moderna mašinska in znanstvena obdelava zemlje ima svoje slabe strani. Naravno je tudi, da ima zemlja vpliv na pridelke, ki jih rodi. Slaba, izžrpana zemlja — oslabilen narod. Skratka — civilizacija narodov se dviga in pada po načinu obdelovanja in kakovosti njih zemlje.

V slučaju, da bi prišla kdaj v bližnji bodočnosti zadeva za nabavo poljedelskih potrebščin od tukaj, pred uradnike naše pomožne akcije za stari kraj, ali kadar bi bili vprašani za tozadevni nasvet od zaveznikega relief, tedaj upamo, da bodo skrbno proučili in preudarili, kakšni poljedelski pripomočki bodo najbolj koristni in praktični za naše kraje in razmere.

Neki potovalni raziskovalec je ustavil nekega ohijskega kmeta in ga vprašal, kako daleč od tu je do bližnje pušave. Originalni kmet se poprska za ušema in odgovori: "Gospod prav blizu! Samo kake štiri palce ali inč!"

Mnogo šal je bilo narejenih na račun vladnega WPA, ker so delavci grabili listje in šaro, katerega se je potem enostavno sežgalo. Toda če bi po tej končani vojni nekdo v naši zakonodaji predlagal in izvedel načrt, da bi na primer zopet

nekaj milijonov vojnih veterani, ki bi ne bili zmorni za dela, naporna dela, prišla grablje in očistilo na milijone akrov zanemarnjenih gozdov, planot ter spravilo vso to grabljeno šaro na njive in tave, tedaj bi bilo to za deželo eno izmed najkoristnejših podvzetij, kar si jih lahko misliti. Naši kmetje, pri delu neki gotov plitki pravi: "Gnoj je v grmočju!"

O 10-letnici in pomožni akciji

Leto 1944 je poteklo v voljstvo nad uspehi pri "Progressivnih Slovenkah". Nekateri uradniki zelo zagnani in ker je seznan prispevek v pomoč domovini, ren, se je šele pred kratkim čelo z objavljenjem imen članov in dokazuje, kot se preje poročale članice na njih sejah, da so imele lepe spehe.

V ambulančni sklad in zdravniške potrebščine so jele in odposlale nad osmo (8.000) dolarjev. Zato zahvala vsem, ki so prispevali in prispevali. Marsikomu v domovini je bilo in je lažjano gorje in trpljenje, rimo in utrjujmo torej se sebe, temveč hočemo tudi dalje vsi in vse zavest, da ljudje, ki ne mislimo samo, temveč hočemo tudi sebi dobro. Kadar bo zapeljati svojega bližnjega, "Ljubi svojega bližnjega, kor samega sebe", boji vana, bo bolje na svetu.

Dasi je minulo že nekaj meseca, odkar se je vršila reditev v proslavo desetletja obstoja "Progressivnih Slovenek" v Slovenskem delavskem Domu v Collinwoodu, je boljše pozno, kot nikoli prej, da so tudi tu stari in nove krožkov svojo dolžnost izpolnili.

Moja želja bi bila, da bi nova novopostavljena in nova kaplana Kovačičeva moza velikih izkušenj in volje, storiti kar se da v domovini ustvariti sedanji vojni boljše ravnanje. Prav tako želimo, da bi vsi, ki takrat niso bili prišli, da so tudi tu stari in nove krožkov svojo dolžnost izpolnili.

Ravno tako je bila tudi ljeta takoj po prireditvi, da je pisal najboljši govor, ki jih kdaj slišala v življenju to je bil govor o progresivnosti, — katere je tako eno zasnovala in opisala urednica M. Ivanusch. Poznamo to ženo že dolgo in še vselej, ko sva se videli, je bilo takoj vidno, da je zdravega razuma in da je ne vidimo ali slišimo pogosto.

Tudi mi ni znano, če je kako priznanje za uspešne rediteve proslave desetletja, ki je bil vselej in je bil vsespešen. Progresivnih ter je bil pomožni, da je bilo možno izvršiti.

Zasnoval je živo sliko Slovenije, katere je bil stavljen tako neprekosljavno bi bilo tudi priporočljivo, jo ponovi. Poleg tega je bil igra "Mati" ter bil uspeh vsesestranski dodal še iz svojega žepa dvajset (\$25) dolarjev, ki so jih poslali v domovino rodne delavce, ki hočejo na strani tistih, ki hočejo urediti svet tako, da bi človek lepše dni v življenju. (Daje na 3. strani)

PROGRESIVNE SLOVENKE AMERIKE

(Nadaljevanje z 2. strani)

Hvala vam, g. Vinko Coff v imenu "Progresivnih"! — Sicer je pozno, a vzemite vseeno za dobro. Nadejala sem se, da si bo kdo drugi vzel to nalogo, zato je zaostalo.

Razveseljava je tudi novica, da je ameriški parnik odpeljal vse, kar so ta naša pridna dekleta našla in prispevala v blagu, obleki in denarju, v domovino. Sedaj pa se bodo "Progresivne" zopet oprijele dela s tem večjo vneto ker vedo, da jim je ameriška vlada naklonjena. — Niso se spolnile poželjne želje nekaterih, da bi obleke segnile v skladiščih, ker ni parnika, da bi jo odpeljal. — Zato le naprej dekleta! Tudi nam je v potrebi pomagati!

N. H. K.

Krožki poročajo...

Gojčičeva zopet med nami

Ko sem pred kratkim čitala dopis naše sestre Ane Primc, v katerem piše, kako si je želela utrgati raz neba eno izmed zvezd in jo poslati našim "Progresivnim Slovenkam" v Cleveland, sem bila vesela.

"Veš, Anna, nobeno prizadevanje ne bi bilo preveliko za polnovalno delo, katerega so predno v minulim letu vršile naše "Progresivne Slovenke".

Kakor tebi, tudi meni ni bila priložnost aktivno pomagati pri tem delu; le parkrat sem postavila v Delavskem domu sem kar ostrmela, videč ko obleke je bilo očistene in kar naprej. Poleg tega so pa še veliko denarja nabrale med nami.

Kot sem že omenila, zadnja leta nisem imela prilike, da bi se udeleževala naših sej, vključno sicer se je pa vedno zmisli, da se si se seja vršila. Rekla sem: "Danes je naša seja!"

Upam, da bom od sedaj naprej bolj aktivna in bom pomagala našim organizacijam, katere mi je bila od obetka, namreč izza ustanovitve, vedno pri sreči.

Naša Anna Prime je bila zelo aktivna pri naši organizaciji, ki je se živela v Clevelandu. Ona pripomaga k uspehu ker nam je navodila o šivanju, preveč pa še vedno kakšno šaj, ki nam je povedala za kratek čas. Ona tudi iz daljnega Wisconsinas še vedno zabava z njeprimi.

Upam, da boš nadaljevala s svojimi pisnimi tudi poleti. Ko bo malo sedel in kaj napiši! — Mnogo je že več mesecev, ko se je vršila proslava dekletnic "Progresivnih Slovenek". Osebnost se mi je ta priložnost najbolj dopadel, kar sem videl program od petja do govora. Krožek P. S. št. 1 priredi o letošnjo leto plesno veselico v Delavskem domu na Waterloo Rd. Prošeni ste, da nas posetite v obilnem številu. S tem se naša blagajna zopet opomore in bomo še nadalje lahko vidimo 18. marca!

Theresa Gorjanc, kr. št. 1.

Nova poročevalka krožka št. 3 je tu!

Pregovor pravi: "Obljuba dolga dela!" Tako sem tudi jaz. Ko smo bile na letni seji "Progresivnih Slovenek" kr. št. 1, smo bili izvoljeni za poročevalke, saj je bil jaz in Annie Cesen. Se-

daj vedno gledam, kdaj bo kaj poročala o novih sklepih pri krožku Česnova Ančka, pa nič ne vidim. Upam, da je njej mogoče iti na sejo. Mi od tukaj ne moremo iti, vsled velike daljave v tem mrzlem in ledenem vremenu; pridemo pa prav gotovo, čim bo vreme malo gorkeje.

Na letni seji nas je bilo sprejetih h krožku mnogo novih članic. Ob tej priliki sem se tudi srečala s Vilko Golob. Ona je stanovala pri nas, ko se je prvič poročila z Johnom Zakrajškom in njen sin Johnie, ki je sedaj pri mornarici nekje na Pacifiku, kot mi je pravila vsa v skrbeh, je bil rojen pri nas. — Oh, da bi bilo že enkrat konec te strašne moritve!

Reči moram, da se nam je seja zelo dopadla. Članice so vse jako prijazne in počutile smo se, kot da bi se poznale že dolgo časa. Mary Medveškova nam je pripravila okusno večerjo, nakar je sledilo izmenjavanje daril. To vam je bilo zabavo in smeja! Jaz in Mary Jakšič nisva odprli najinih zavojev, ker sva mogli domov s polnično železnico. Vso pot sva ugibali, kaj neki sva dobili.

Mary mi reče: "Tukaj piše, da moram na lahko nositi! Moram da je kaj takega, da se lahko ubijem!"

Drugi dan sem jo poklicala, da izvem, kaj je dobila in mi pove, da je bil v zavoju — velik mesarski nož. Jaz sem ji pa povedala, da je moje darilo stekleničica za dišave ali parfum.

Naj omenim, da naju je peljal od Društvenega doma do polnične železnice, gostoljubni Frank Cesen. Hvala lepa, Frank in iskrene čestitke k 55-letnici! Da bi dočkal še mnogo let v zdravju in sreči! Bilo nam je namreč jako žal, da se nismo mogli udeležiti slavnostnega godovanja.

Moj sin je rekel: "Ah, mama, Ti ne veš, kako bi bila inena "gut tajm" če bi bila šla!"

In vem, da je imel prav, ker Frank in Ana sta družabna človeka in vesele narave. Posebno Frank piše vedno zanimive dopise in celo pesmi zлага. Zadnjič je imel eno "O veliki draginji". Midva z možem sva se do solz nasmejala, ko sva jo prebiral. Navidez je sicer za šalo, ampak je tudi precej resnice vmes. Le še kaj napiši, Frank in Ti, Ana tudi!

Videla sem dopis Gusti Zupancičeve. Ona je prav lepo opisala delo pri krožku št. 3. Le oglaš se še kaj Gusti, kajti Tvoji dopisi so zanimivi!

Pozdrav vsem sestram, dokler se spet ne vidimo na seji!

Frances Juretic,
1378 E. 52 St.
Poročevalka krožka št. 3.

Velika veselica krožka št. 1 dne 18. marca v Slov. del. domu

Februarska seja je bila obiskana v velikem številu. Naše dobre in delavne članice so seveda veliko razmotrile za napredek krožka, organizacije in kajpada za pomoč naši domovini.

Upravičeno pričakujemo in delamo z vsemi našimi močmi na to, da bo naša letna plesna veselica, dne 18. marca v S. D. D. na Waterloo Rd. uspeh prvega reda in vas torej vabimo, da nas posetite. Z vašo vstopnico, katero kupite za vaše razvedrilo nam boste pomagali do nadaljnjega napredka in nam dali novega navdušenja za delo. Lahko se tudi pripeti, da vas zadene sreča in odnesete domov eno ali drugo izmed treh daril, ki bodo oddana na tej veselici, za kar so članice že pridno na delu. Urejeno bo vse tako, da bo darilo vaše, če ste v dvorani ali ne. Prva nagrada: Dva para "Pillow cases" druga nagrada: "Železna vodka", tretja nagrada: Nekaj takega, kar danes sploh ni na trgu.

Naj vam povem, da bodo takozvani "polstri" zelo lepi, domačega ročnega dela. En par jih je darovala naša članica Annie Ogrin, ki je imela svojočasno modno trgovino v SDD, za drugi par je pa darovala blago Marian Bashel, Jennie Oblak iz Lucknow jih bo pa obkvačkala in obšla. O njej sem slišala med članicami razgovor, da zna tako lepo strikati in kvakati, da jo nobena ne prekositi!

Na zadnji seji je bilo prečitano zelo lepo božično voščilo od jugoslovanskega kapitana Martina Kovačevića iz New Yorka, ki je bil naš gost in glavni govornik ob 10-letnici. Istočasno nam je tudi čestital h krasnemu uspehu.

V zvezi z darili, ki bodo oddana 18. marca na naši veselici, bo prejela vsaka članica poseben knjižico, katero mora glasom sklepa seje vsaka članica ali razpečati med znanci in prijatelji ali isto sva vzeti. Storitve torej vse svojo člansko dolžnost v zavesti, da gre vse v dobrodelne in človečanske namene. Katere želite več knjižic, pridite bodisi na moj dom ali pa jih dobite na prihodnji seji 1. marca na katero se posebno vabim, da se vdeležite prav vse. In veste li zakaj? —

Članico Thereso Gorjanc, ki je bila za oskrbnico na farmi S. N. P. J., vem da vse dobro poznate. Ona je sedaj zopet nastanjena med nami. Dokler je delala v tovarni ponoči ni mogla na naše seje, toda je obljubila, da čim dobi spremembo na dnevno službo, bo z veseljem prišla med nas. In na zadnji seji smo jo že videli! In ta požrtvovalna narodna delavka nam je prinesla in darovala krožku par krasnih "pillow

cases", njeno lastno ročno delo. Članice smo sklenile, da dobi to darilo ena izmed članic, ki bo navzoča na prihodnji, to je na marčevi seji. Zato pridite, boste mogoče srečni!

Članica Uršula Turšič, stanujoča na 451 E. 156 St. je na bolniški postelji. Iskrena želja nas vseh je, da čim prej ozdravi. Obiščite jo, drage članice!

Ponošeno obleko za naše trpete bojovnike v domovini pobiramo še kar naprej. Karkoli imate vporabnega, prinesite v Slovenski delavski dom na Waterloo Rd ob večerih. Istotako sprejemamo še vedno tudi denarne prispevke v isti namen. Pomagajmo jim! Zarja svobode jim že sveti na vzhodu!

Frances Wolf, poročevalka.

From the Editor's Desk

The War Dept. has sent word to Mr. & Mrs. Jacob Subelj of 1107 East 68th St., that their son, Cpl. Victor Subelj, a radio operator, was wounded in action in Belgium on Jan. 15th and is recovering in a hospital. We remember Victor as a model

Opomini glede racijoniranja

Meso, sir, maslo, konzervirane ribe in mleko

Rdeče znamke Q-5 do Z-5, in A-2 do D-2 so veljavne vsaka za 10 pointov.

Procesirana jedila

Modre znamke X-5, Y-5, Z-5 in A-2 do G-2 so veljavne, vsaka za 10 pointov. Q-5, R-5 in S-5 potečejo 31 marca.

Sladkor

Sladkorna znamka št. 34 za 5 funtov sladkorja je veljavna za nedoločen čas.

Čevlji

Znamke št. 1, 2 in 3 z zrakovom v knjižici št. 3 so veljavne do preklica.

Gasolin

Znamka A-14 je veljavna za štiri galone gasolina do 21. marca. Znamke B-5, B-6, C-5 in C-6 so veljavne vsaka za pet galonov gasolina za nedoločen čas. Na licu kupona je treba takoj napisati ime države in licenčno številko. Pri prošnji za dodatno količino gasolina je treba navesti rekord prevoženih milj.

Tajerji

Inspekcija tajerjev ni zahtevana razen pri zaposlitvi za nove tajerje. Na vozilih za komercialne svrhe je obvezna inspekcija tajerjev vsakih šest mesecev ali ko se prevozi 5,000 milj, katero je pač prvo.

Kurilno olje

Znamke zadnje sezone št. 4 in 5 ter nove sezone št. 1, 2, in 3 so sedaj veljavne, vsaka za 10 galonov.

and well behaved student in our Slovene School and hope his wounds do not prove serious. His mother is an active officer of "Slovenske Sokolice", S. N. P. J., of the Executive Board of the SNPJ Farm and also president of "Progresivne Slovenke" Circle No. 2. Our sincere wishes, that Victor will soon recover and be out of danger, Mrs. Subelj!

Our young girls and women of Circle No. 7 surely deserve our highest praise for their continuous interest and work for some good and humane cause. On January 28th they held a dance for the benefit of the Yugoslav Relief, according to an announcement by Esther Zupanc-Bohinc in the Enako. We are sure, it was again an overwhelming success as usual!

If you have some item of interest, drop us a few lines. Remember the editor's address: M. Ivanusch, RFD 1, Chardon, Ohio.

* *

The lengthy report of donations collected by our organization, for the ambulance and Yugoslav Relief which is now being published in the daily "Enakopravnost" is a living evidence of the sincere devotion our members have put into this relief drive. Our supreme secretary has spent many an hour of her time in preparing this long list of collectors and donors for which work she deserves our thanks.

Oglašajte v... Enakopravnosti

Liberator Views Hospital Ruins

General of the Army Douglas MacArthur looks over the ruins that once constituted the hospital on Clark field, Luzon, Philippines. The hospital was completely wrecked by retreating Japs. The general stated that it was one of the worst cases of destruction he had ever seen, and he has seen some of the worst of two world wars.

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.
preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENdicott 0718

Sončni kotiček...

Prispeva "Ovinkarjeva"

Sicer ne vem, toda zdi se mi, da se drži še marsikatera slovenska gospodinja starega običaja, da pripravi v jeseni večjo količino kisline, bodisi zelja ali repe. Včasih smo rabili za to lesene sode, toda zadnja leta vporabljam o čimdalje velike lončene lonce ali "krake". Tako pripravljeno kislo je treba stalno rabiti ali vsaj tedensko umivati, če nečemo, da se pokvari, oziroma zmecha in dobi neprijeten duh in okus.

Sedaj na spomlad pa bo najbolje, če nam zelja ali repe še preostaja, da isto spravimo v steklenice in sicer tako-le:

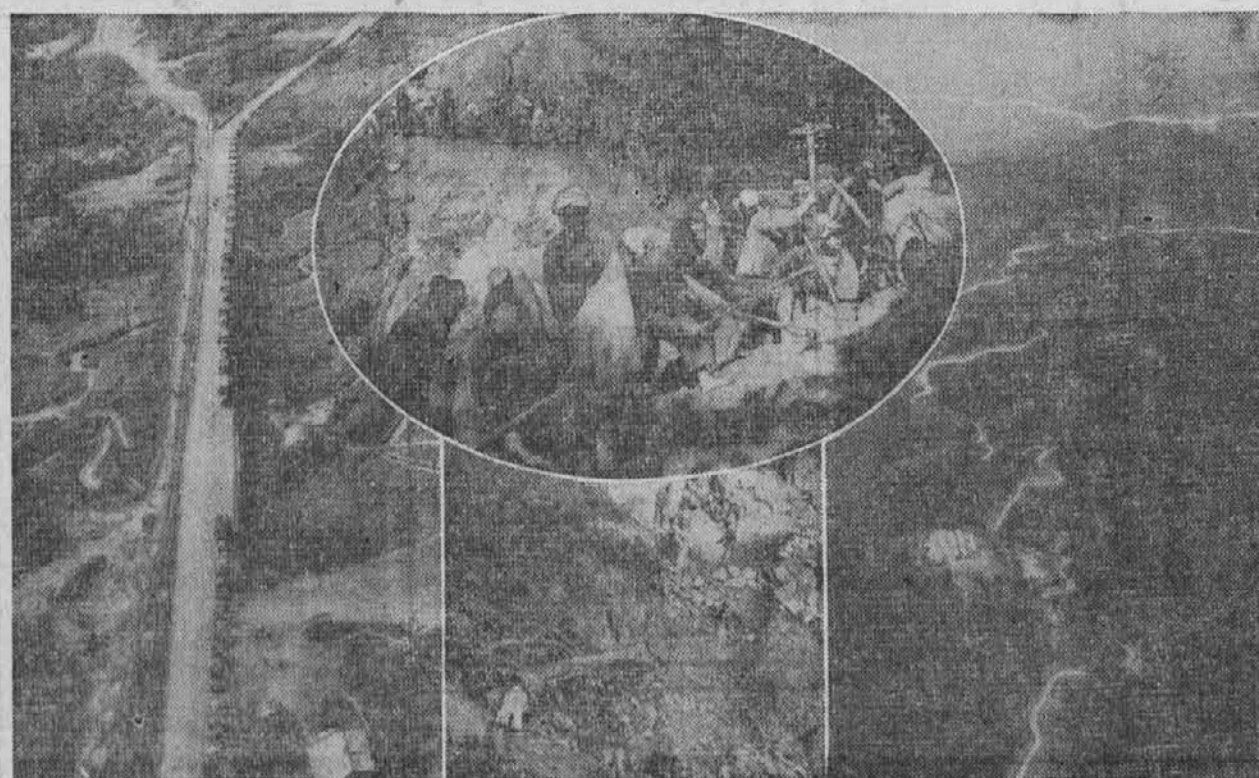
Natlači zelje v vroče steklenice in zalij z željnico, če pa ni dovolj te, deni eno unčo soli v en kvart vode in zalivaj s to slano vodo. Pritrdi pokrovke kvarte le delno, to se pravi, ne zapiraj jih tesno, temveč tako, da se pokrovček še lahko premika. Če imaš takozvan "Steam Pressure Cooker" kuhaj le pet minut ob 10 funtnem pritisku sopen, če pa se poslužuješ navadnega lonca, kuhaj steklenice v vreli vodi, t. j. čez steklenice mora biti najmanj za en palec vode, za dvajset minut, nakar pokrovčke tesno pritrdi. Čas procesiranja šteje, ko je pričela enkrat voda vreti in vreti mora stalno vseh dvajset minut. Z nove vrste pokrovi, ki pridejo v dveh kosih, pa pusti steklenice kake pol palca prazne pri vratu in zapri popolnoma tesno, nakar kuhaj ravno toliko časa, kot zgoraj navedeno.

Kadar cvreš krape (krofe), pokrij posodo, ko se cvro na prvi polovici, čim pa jih obrneš, pusti posodo odkrito.

Kupujte vojne bonde!

Gen. Stilwell Road Completed to Supply China

The greatest engineering feat in the annals of the United States army was the completion of the Stilwell road through Burma, by Brig. Gen. Lewis A. Peck, his American engineers and thousands of native laborers. Not only was the road constructed, air fields built, mountains and jungles conquered, the monsoons defeated, raging rivers bridged, but malaria was licked in solving the problem as General Peck and his men slaved against time, nature and the Japanese, thousands of miles from home.

LIČNO DELO

za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu.

Cene vedno najnižje.

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVENUE

HEnderson 5311-5312

Cleveland 3, Ohio

V METEŽU

MARIJA KMETOVA

Roman

In odšla je v naglici, a Meta pogledala Pircu in lice se ji je se je mukoma sesedla v naslanjač in podprla glavo z rokami in je nekaj časa topo zrla v preprogo. Potem pa je zavzdihnila in zamahnila z roko: "Ta neumna Poldi! Pride in mi kvasi tu o Tini in Gorniku in Mlakarju — in o Strnadu!"

Vzravnila se je v naslanjaču, naslonila glavo daleč nazaj, prekrizala roke pod brado in se zagledala v luč. Neskončno utrujenost je začutila v vseh udih, v glavi pa so po bliskovito hitele misli: "Denar, denar, kaj mi je zdaj ta denar? Kaj vse to razkošje, vsa ta vila, avtomobil, prijazni obrazi, hinavske, laskave besede, besede y tisočeri lažeh? Kaj mi je vse to? Sredi prijateljev, sredi množice vseh pozemskih dobrot sem vendar čisto sama, sama. Dom imam in vendar nimam doma; prijatelj imam in vendar nimam prijateljev, nobene duše, ki bi se potopila v mojo. In vendar sem človek, kri in meso, in srce in duša. Veselje, žalost, trpljenje, smeh, jok — vse poznam, vse kot vsi drugi — in vendar — ne smem biti kakor drugi. Zakaj, zakaj vse to?"

Sklonila se je in skrila obraz v dlaneh. "Zakaj? Zakaj je bil Strnad moj mož? — Le zaradi denarja je bil prišel — mene je pahnol od sebe. O tisti strašni, strašni, grozni čas! Zakaj sem morala videti prevaro, zakaj sem jo videla? Saj sem bila sklonila hrbet, a več nisem mogla, nisem in nisem. In kdo me je bil potisnil v vrvež in mešanico prepovedanih potov? Kaj nisem bila imela trdne volje živeti kot poštena žena, ljubeča žena za moža in dom? Vse, vse sem hotela — a on ni hotel — le denar, zlato — prekleto zlato! Zakaj sem videla, da me ni ljubil, da je imel ženske? In zakaj moj ponos, da sem mu odredila posestvo, denar? Ah — in potem vse tisto blato, ki ga je bil zalučal vame, da sem ostrmela, onemela in že sama verjela, da je le podlost v meni. In vendar je bil on prišel! Pred svetom pa sem bila kriva jaz — in on — še danes je čist, je spoštovan, je obče čislani gospod notar dr. Strnad! Ha, ha — in jaz — vlačuga." Stresla se je v notranji grozi, a obraz se je skrotovil v trpkem nasmehu. "Vlačuga — lepo, zelo lepo." Počasi je dvignila glavo in zaprla oči; topo je udarjala kri v senčih in v ušesih je šustelo in zvenelo. Pogledala je in se nasmešnila. "Ko bi kdo videl moje misli? Kdo bi jim verjel? Tina, Gornik, Mlakar, Poldi — vsi — vsi — kako se to gnete, meša, meša — in to bodi življenje? To? Ah! Poskočila je, služkinja je stala pri vratih in ji pomolila vizitko.

"Dr. Pirc", je brala brez misli, se pogledala po laseh in dejala glasno: "Doktor Pirc? Kaj hoče? Pozno je že..."

V tem hipu pa so se že odprla vrata. "Klanjam se! Motim?" Meta se je vzravnila in začudeno pogledala, a koj se je iztrzenila in že je bila vsakdanja maska na njenem obrazu, ko je dejala: "Prosimo, gospod doktor! Izvolite sesti."

Sedel je v naslanjač, Meta je počasi sedla na zofo in ponudila Pircu cigarete. Medlo so vzvalovali modricasti kolobarčki cigaretnega dima in Pirc je dejal zamišljeno: "Lep je vaš dom."

"Bo že," je odvrnila Meta in premišljala je, kaj bi še dejala, a nikake misli ni bilo in najraje bi bila sama. Izpod čela je

pogledala Pircu in lice se ji je zmradlo, ko je zrla v njegov medli, prenasiten obraz. Okrutne, cinične poteze so krivile ustnice navzdol, v očeh je bila zloba, prezir do vsega, visoko čelo se je gubanilo v množico rezkih brazd in roke so bile stare, zaspane, vseh naslad site. Visoko, koščeno telo je štrlelo v naslanjaču kakor kup neokleščenih vej in vse kretnje so bile počasne.

"Grd sem, kajne?" Meta se je zdržnila in se v sunku okrenila in v trenutku se je domislila, da je večkrat slišala praviti, kako je Pirc bistroumen in visoko naobražen; glasno pa je povzela: "Preskromni ste."

"Ha, ha," se je presekano zasmejal Pirc, "ujel sem vas pri vašem opazovanju — in natančno vem, da se vam studim." "Gospod doktor!"

"Nič ne de; jaz to dobro čutim, a nič ne de." Zamahnil je z roko in utrlil cigareto in jo kadil dalje.

"Če tako čutite, pač ne morem za to," je utrujeno dejala Meta in živahneje nadaljevala: "Sicer pa, kako to, da niste pri Bizjakovih? Ni še dolgo, da je odšla Poldi od tu — vozariji sva se z avtomobilom in veliko se je smejala. In zdi se mi, da vas zdajle pričakuje doma."

"Joj, joj, kako radi bi se me iznebili, gospa! To pa že res ni lepo — in kar tako naravnost... Pa tudi to nič ne de."

"Oh — pa če že hočete biti tako natakneni, pa bodite in obračajte besede; tudi meni nič ne de."

"Ha, ha — ali sem vas? Pa sem vas! Kako ste jezni! In to vam krasno pristoja, te vaše oči — iskricice, same iskricice — ha — ha — vseh ste mi, zares, izvrstno vam pristoja."

"Gospod doktor — neslani ste."

"Že mogoče. — Pa, da vas res ne bom žalil dalje — torej, kaj ste že hoteli vedeti? Zakaj nisem zdajle pri Bizjakovih? — Do tule, vidite, imam Poldi — in je dvignil roko do nosa.

"Zdaj ste pa že res grdi," je odvrnila Meta in si sama prižgala cigareto, čeprav je Pirc že držal pripravljeno vžgalico.

"Zelo sem vam zoprn."

Meta je skomizgnila z ramami.

"Vi tako hočete danes in iščete šivank, pa jih imejte, ne bom se opravičevala, cenjeni gospod doktor."

"Večecenjena gospa — hvala vam. Tako." Pirc se je globoko priklonil, se zazrl v sliko na steni in govoril: "Čuden človek sem, vem, in malokomu sem všeč. In to, gospa, me ne jezi in ne boli, ampak mi je še v zabavo. Zares, kar uživam časih, ko vidim, kako vzbudim odpor v tem in onem, ki pridem k njim v družbo, neko notranje zadovoljstvo začutim takrat in na smeh mi je, da bi se zarežal na ves glas — in to tudi večkrat storim."

"Perverzni užiti."

"Mogoče, naravni in navadni res niso. A to me prav nič ne moti. Rad, prerad pomešam štrebo vseh teh povprečnih ljudi in jim razbrskam skrbno izglajene, po vseh strogih zakonih in najstrožjih formulah izrisane stezice. Kaj bi vse te maske! Lop — zamahnem po njih, da se vsa šminka in z veliko skrbjo polizana frizura kar tako zaceedi in izonegavi."

"Jastrebi med piščanci?"

"Dobro povedano, gospa."

"In nič vas ni strah?"

"In nič me ni strah."

"Mefisto."

"Dobro, imenitno, gospa."

"In vedno dosežete svoj smoter?"

"O vedno — še prevečkrat; še vse preveč mi padajo sadovi v naročje. Da, časih in ponekod celo ne bi želel, da bi bilo tako gladko vse; zoprno mi je že to. Tako na primer pri Bizjakovih."

"Sem si že mislila."

"Ste? Prav. Kakor sem vam bil že omenil — Poldi mi je že z vseh koncev in krajev odveč."

"Reva je, rada vas ima."

"Rada, rada — kaj morem za to? In prav pri njej mi to ni všeč. Plazi se za menoj kakor zvesti pes iz čitank."

"Moj Bog! Ženska, ljubeče bitje — in pes!"

"Da. In če še ne veste, psvoj jaz ne maram. To so sužnji. In ne maram živalskih psov, ne uradniških, ne vladnih in nikakih. Pa tudi ljubečih ne."

"Ha, ha, v dobro voljo me spravljate!"

"Jako lepo od vas in — mene. Pa dalje: to klečeplastvo, iskanje mojih pogledov in kretenj, slepota za vse moje slabosti, hlastanje za vsem, kar je le od daleč v zvezi z mojo osebo, večno iztikanje za moji koraki in odpuščanje vsega in povsod, to vidite, to mi je zoprno, studi se mi. Fej!"

"O gospod doktor, strašni ste! Uboga Poldi!"

"Sama je kriva. Če ne vidi, če ne čuti, če ne razume, kaj morem zato? Jaz, ki ljubim ponos — in tudi vi, gospa, ste ponosni. In če znate logično sklepati, čeprav ste ženska, boste razumeli, kaj hočem reči..."

"Pa mi je zdajle prav všeč, da s e m toliko ženska, da ne znam logično sklepati. — O čem drugem, o čem drugem, gospod doktor!"

"Zakaj se izmikate? Se bojite?"

"Česa?"

"Predobro veste, česa. A ne bojte se —"

"Preveč si domišljate, go spod doktor."

"Ah, kaj bi s tem! Vseh takih in podobnih stvari imam čez glavo dovolj in ni mi do njih — posebno tu in zdajle ne."

"Lepo."

"Ali tudi ne."

"Pa povejte mi vendar, go spod doktor, zakaj ste pravzaprav prišli k meni nocoj?"

"Odpočit sem se prišel, go spa."

"Odpočit? To pa ni poklon."

"Po moje — še zelo velik poklon!"

"Po moje pa vidim, da moram biti stara v vaših očeh, če pridete počivat k meni."

"Kaj niste stari?"

Meta se je začudila. "Kako menite?"

"Ah, ženska, ženska, ki n o č e biti nikdar stara! Ne mislim po letih — a stari ste. Še niste vedeli tega?"

Meta je zmajala z glavo in dejala:

"Mogoče imate prav."

"Zelo prav imam. In..."

"... in tudi vi ste stari."

"In še kako!"

"Pa zakaj bi bil to poklon, kakor ste dejali?"

"Zato, ker povem s tem, da je pri vas lepo, udobno, ubrano in izbrano. Tu človek počiva."

"Pri Bizjakovih pa?"

"Bežite! Pri Bizjakovih delam; več delam kot v svoji odvetniški pisarni."

"Čemu zahajate potem tja?"

"V zabavo!"

"V zabavo! In pravite, da delate ondi?"

"Tudi zabava, smeh, žalost — je delo."

"Ne razumem."

"Jaz razumem. Če pa sedim brez vsake maske — in masko imate vedno pri zabavah — tedaj šele počivam. In to je pri vas, gospa."

"Hvala."

"In hvala vam — in lahko noč!"

Pirc je vstal, počasi odšel proti vratom in ko mu je Meta podala roko, ji ni bilo, da bi ga povabila, a Pirc je sam dejal:

"In še pridem."

"Počivat?"

"Počivat."

Že zdavnaj je odbila ura polnoči, a v Mlakarjevem stanovanju je še vedno gorela luč. Tina je leže in sede slonela vsa sključena na zofo, pred njo je bila odprta knjiga, a brala je nekaj časa ni več. Zrla je preko belih listov na tla in se potapljala v spomine na zadnje dni. Smehljaje je tipala po o njih mislih, ki so obkrožale Gornika. Prav na tej zofo sta bila slonela in vse vroče so bile njegove besede. "O, kako me ljubijo," je šepetala; "v njegovih očeh je toliko dobrote in ljubezni, v njegovih besedah je toliko moči in brezmejnega zupanja vame in vase in v prihodnost, ki jo vidi vso solčno in zlato pred seboj, verujem mu, ki je tako močan, tako zdrav, tako mož in mož! O, da bi bila imela že prej, že zdavnaj prej odprte oči, kako vse drugače bi se bila zasukala mojega življenja pot! Pa morda je bila vsa ta prevara potrebna, potrebna kot predplačilo za vso srečo, ki pride. In pride, gotovo, mora priti! O, mora priti!"

(Dalje prihodnjic)

Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKO ZA OSKRBNICE

za poslopja v downtownu
Polni čas šest večerov v tednu
od 5.10 pop. do 1.40 zj.
Najboljša plača od ure v mestu — Stalno delo
Zahteva se izkaz državljanstva — Zglasite se
Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 801
od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah
The Ohio Bell Telephone Co.

ZA ČIŠČENJE URADOV

od 10. zv. do 6. zj.
Dobra plača od ure
Katero zanima, naj se zgasi na
Employment Office
Marquette Metal Products
1145 Galewood Dr., od
St. Clair Ave.

Mali oglasi

Potrebuje se žensko za delo

Ugodna prilika za tako, ki jo vesehi življenje na deželi; 5 akrov zemlje. Zglasiti se je na 4535 W. 157 St.

Hiša za dve družini

se proda. 10 sob in 2 garaži. Za pojasnila se zglasite pri lastniku na 1251 E. 167 St.

JOHN ARSENA

LATHING AND PLASTERING CONTRACTOR
STUCCO AND ORNAMENTAL WORK
Izvršuje vsakovrstna plestarska dela, majhna in velika. Cene zmerno

3577 E. 149 St. 3511 E. 153 St.
L.O. 3764 L.O. 5090

Hiša naprodaj

na 663 E. 94 St., severno od St. Clair Ave. za 2 družini, 5 in 5 sob; dve garaži. Prodaja sam lastnik. Za podrobnosti pokličite GL. 7555.

HRBTOL? Rabite toploto

Toplota olajša bolečine v mišicah — hitro, učinkovito. Da imate dobrodošlo, stalno olajšavo toplote za več dni, baš na bolečem mestu, denite velik Johnson's RED CROSS PLASTER — ali pa težjega, topeljšega Johnson's Back Plaster... Lahka, aktivna medikacija prijetno segreje hrbet, oživi krvno cirkulacijo, odvrne podplutje, olajša bolečine... Gorko pokrivalo z blaga obdrži toploto života, protežira proti prepihu, nudi stalno podporo... Poskusite ta čist, lahak, zanesljiv način z "toploto zdravit" navaden hrbtol in druge bolečine v mišicah — DANES. (V slučaju kroničnega hrbtola, obiščite vašega zdravnika)... Vedno zahtevajte PRISTINEGA, izdelanega po Johnson & Johnson.

Johnson's RED CROSS PLASTER

Johnson's BACK PLASTER

J. G. Electric Repair

HE. 7000
Točna postrežba — delo jamčeno
Brezplačno pridemo iskati in pripe-
ljemo nazaj. Popravimo in prenovimo
velike in majhne električne motorje.
Izvršujemo tudi popravila na električ-
nih čistilnih preprog
Vprašajte za JOE GORJANC

WAR BONDS in Action

Paratrooper Pvt. W. H. Higgins, Jr., drops in unexpectedly on his dad, Merchant Marine Capt. Higgins, aboard ship at Naples. The son's chutes and father's ship were bought with War Bond funds. Buy War Bonds.
U. S. Treasury Department

IŠČE SE ŽENSKO

za
lahko tovarniško delo
v našem

Service Department

Visoka plača od ure

Tedensko plačilo

Priority vojna tovarna

OLIVER CORP.

nasledniki

CLEVELAND TRACT CO.

19300 Euclid Ave.

Lahko delo za SNAŽILKO

v našem departmentu

pecivom

6½ ur dnevno.

Nič dela ob nedeljah

Dobra plača.

Uniforme in obedi prane

Vprašajte za Mr. W.

COLONNADE CAFE

Leader Bldg.

524 E. Superior Ave.

Dovoljeno nam je prestopiti

vhodu

POTREBUJE PRESS ASSEMBLER

EXTERNAL GRINDER

ENGINE LATHE

OPERATOR

TURRET LATHE

OPERATOR

RADIAL DRILL PRESS

OPERATOR

VOZNIKA ELEKTRIČNE

VOZNIKA

TEŽAKE

Stalna dela sedaj in po

Visoka plača od ure in

LEMPCO PRODUCTS

DUNHAM RD.

MAPLE HEIGHTS

TEŽAKI

FORNEZ POMOČNI

LADLE DELAVCI

SCRAP NAKLADARJI

Plača od ure, veliko

WEST STEEL CASTING

805 E. 70 St.

Mi imamo stalno delo

DELAVCE V PERI

Moške in ženske

POMIVALCE POS

Moške in ženske

KUHE IN KUHANJE

KUHINJSKE POMOČ

Moške in ženske

PASTRY ŽENSKO

COUNTER ŽENSKO

Zglasite se v

Hotel Stahl

E. 12th & Euclid

Kupujte vojne bon

When 'Big Three' Wrote History

Center, a view of the palace in Yalta, Russian Crimea, where President Roosevelt, Prime Minister Churchill and Marshal Stalin held their latest conference. Lower, shows the conference in session with the "Big Three" and their advisers. Upper, the "Big Three" during the Crimea conference which resulted in the writing of future world's history.

General Eddy Wins Decoration

Maj. Gen. Mantion S. Eddy, right, receives the Distinguished Service medal from Lt. Gen. George S. Patton, for his leadership of the 12th army corps in the drive across France. He is the officer who outmaneuvered German Field Marshal Von Rundstedt on the Moselle river and led assault between Nancy and Metz.

Lepa darila za vaše drage za velikonoč dobite pri

David's

Prstani z velikimi diamanti od 29.75

in vsakovrstna zlatnina za vsako priliko

Moške vse-volnene obleke vrhne suknje in fini čevlji

DAVID'S

932-934 E. 152nd St. (5 Points)

Poslužite se vašega kredita \$1.25 tedensko odplačevanje

